

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN SERBEST ZAMAN DOYUMU İLE ÖZ-YETERLİK İNANÇLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN LEISURE TIME SATISFACTION AND SELF-EFFICACY BELIEF OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS****Buğra AKAY¹, Fatih YAŞARTÜRK²**

ÖZ: Araştırmanın amacı, Van ilinde çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin serbest zaman doyumunu ile öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkiyi bazı demografik değişkenlere göre incelemektir. Araştırmanın örneklem grubunu, basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilen Van ilindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan 206'sı erkek 131'i kadın toplamda 337 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, "Serbest Zaman Doyum Ölçeği (SZDÖ)" ve "Öğretmen Öz-yeterlik Ölçeği (ÖÖYÖ)" kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, t-Testi ve Pearson Korelasyon analizleri kullanılmıştır. Çalışmanın bulgularında katılımcıların cinsiyet değişkenine göre SZDÖ toplam puan ortalamalarında anlamlı farklılık bulunmazken estetik alt boyuttan olarak katılımcıların lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre ÖÖYÖ toplamında anlamlı farklılık tespit edilmezken öğretim stratejisi kullanma alt boyutunda kadın katılımcıların lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Katılımcıların düzenli egzersiz yapma durumuna yönelik SZDÖ ve ÖÖYÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Beden eğitimi öğretmenlerinin serbest zaman doyum düzeyi ile öz-yeterlik inançları arasında orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak katılımcıların yaş ve görev yıllarındaki farklılıkların serbest zaman doyum ve mesleki öz-yeterlik inanç düzeylerini etkilemediği; düzenli olarak egzersiz yapmaları ise serbest zaman doyum ve öz-yeterlik inanç düzeylerini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Beden eğitimi öğretmeni, serbest zaman doyum, öz-yeterlik inancı

Bu makaleye atf vermek için:

Akay, B. & Yaşartürk, F. (2023). Beden eğitimi öğretmenlerinin serbest zaman doyumunu ile öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(1), 318-330

Cite this article as:

Akay, B. & Yaşartürk, F. (2023). Investigation of the relationship between leisure time satisfaction and self-efficacy belief of physical education teachers. *Trakya Journal of Education*, 13(1), 318-330

ABSTRACT: The aim of research is to examine the relationship between leisure satisfaction and self-efficacy beliefs of physical education teachers working in the province of Van, according to some demographic variables. The research population comprises 337 physical education teachers, 206 of whom are male and 131 women, in schools affiliated with the Ministry of National Education in the province of Van. Personal information forms, "Leisure Satisfaction Scale (LSS)" and "Teacher Self-Efficacy Scale (TSES)" were used as data collection tools in the study. Descriptive statistics, t-test, and Pearson Correlation were used in the analysis of the data. The findings of the study showed no significant difference in the overall score averages of LSS according to the gender variable of participants, while significant differences were found in favour of female participants of the esthetic sub-dimension. No significant differences were observed in the total LSS according to the gender variable; however, significant differences were found in terms of female participants in the usage of teaching strategy sub-dimension. A significant difference was found in the LSS and TSES total grade means and sub-dimensions of the participants' state of exercising regularly. An intermediate and positive relation between the vocational content and self-efficacy beliefs of the physical education teachers were identified. As a result, it can be said that the differences in age and duty do not affect the levels of vocational content and self-efficacy beliefs, and exercising regularly has a positive impact on vocational content and self-efficacy belief levels.

Keywords: Physical education teacher, leisure time satisfaction, self-efficacy belief.

¹ Bu araştırma, ikinci yazarın danışmanlığında yürütülen birinci yazar'a ait yüksek lisans tezinden üretilmiştir

² Arş. Gör., Kırıkkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Kırıkkale, Türkiye, bugraakay@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-2567-6544

³ Doç. Dr., Bartın Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Bartın, Türkiye, fatihyasarturk@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4934-101X

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The development of technology has led to an increase in the rhythm of our lives. In this fast-paced life, we need to manage time well in order to overcome our duties and responsibilities. One way to be successful in time management is to know the value of free time. Making use of spare time can offer the individual the opportunity to express herself/himself, increase her/his productivity and socialize. The most basic purpose of participation in leisure time activities of individuals is to achieve satisfaction by enjoying the activities. The fact that teachers gain basic experiences as a result of participating in leisure time activities, being aware of their abilities and skills, can be a source for the formation of a perception of competence. In addition, positive emotions gained through activities will contribute positively to self-efficacy belief. Self-efficacy perceptions of teachers are their belief in fulfilling the tasks in the educational process. Teachers' high self-efficacy perceptions will enable them to overcome the difficulties they encounter in the educational environment. It will also increase the quality of education by positively affecting the motivation and success of students. Studies have indicated that individuals with self-efficacy will be more willing to overcome difficult tasks and participate in activities. From this point of view, it is thought that teachers with high self-efficacy will be willing to participate in leisure time activities and as a result, their leisure satisfaction levels will be high. The purpose of our research is to determine the relationship between the level of leisure satisfaction and self-efficacy beliefs of physical education sports teachers and to examine them in terms of some demographic variables.

Method

Ethics committee approval was obtained from Bartın University Social and Human Sciences Ethics Committee (30.12.2020/2020-25) for the research. The research was carried out with 337 people selected by simple random method from physical education teachers working in Van province in the years 2020-2021. Personal information form, leisure satisfaction and teacher self-efficacy scales were used from the participants. After examining the normality of the data with the Kolmogorov-Smirnov test, the t-Test was used in the analyzes where two variables were compared, and the Pearson Correlation analysis was used in the tests in which the relationship was examined. Analyses were made with the SPSS (26.0) software. Confidence interval was determined as ($p < 0,05$) in the tests.

The "Leisure Satisfaction Scale (LSS)" developed by Beard and Ragheb (1980-Short form) and adapted to Turkish by Gökçe and Orhan (2011) were used. The scale consists of 24 items and 6 dimensions. The general internal consistency coefficient of the leisure satisfaction scale, which was adapted into Turkish, was found to be "0,90", psychological "0,77", educational "0,77", social "0,76", relaxation "0,80", physical "0,79", and aesthetic sub-factor "0,79".

The "Teacher Self-Efficacy Belief Scale," developed by Tschanen-Moran and Hoy (2001) and adapted into Turkish by Capa, Cakiroglu and Sarikaya (2005), was used. The scale consists of 24 items and 3 dimensions. The general internal consistency coefficient of the teacher self-efficacy scale, which was adapted into Turkish, was calculated as "0,93", ensuring student participation was "0,82", using a teaching strategy was "0,86" and the classroom management sub-dimension was "0,84"....

Findings

While there was no significant difference between the LSS for the gender status of physical education teachers, a significant difference was found in favor of female participants in the aesthetic sub-factor. While no significant difference was found between TSES regarding gender status, a significant difference was found in favor of female participants in the sub-factor of using teaching strategy. Significant differences were found in the total and sub-factors of LSS and TSES for the regular exercise status of the participants. It was determined that the relationship between the leisure satisfaction level of the participants and their self-efficacy beliefs was moderate and positive.

Discussion and Conclusion

It was found that there was no significant difference between the LSS and TSES total scores for the gender status of physical education teachers. According to the gender variable, these results show parallelism with the literature. The reason for these results may be that the teaching profession requires relatively less physical performance compared to other occupational groups and that the roles of men and women are more transitional than in the past. According to the regular exercise status of the participants, a significant difference was found in favor of those who exercise regularly in the LSS and TSES sub-dimensions and total score averages. The fact that sports have an important place in leisure activities may have increased the leisure satisfaction levels of the participants who exercise regularly. In addition, the fact that physical education course is a course that includes sports experiences may have positively affected the professional self-efficacy perceptions of the participants who gained this experience by exercising regularly. It was found that the relationship between the variable of the participants' years of duty and the LSS and TSES was not statistically significant. Although it is thought that the increase in the experience of the teachers with the increasing years of duty will affect their self-efficacy beliefs positively, it may have caused the teachers to feel competent in terms of self-efficacy for the profession, after completing their undergraduate education and then starting to work after KPSS and interview scores. Some studies in the literature that show parallelism with our study stated that teachers' self-efficacy perceptions tend to increase during university education and decrease after the first years of the work. It was found that the relationship between age variable and LSS and TSES was not significant. It can be thought that the increase in the basic experiences of teachers with age will affect the sense of professional self-efficacy depending on age. However, young teachers may make up for their lack of experience in terms of having up-to-date information on the field and being idealistic. A moderately positive and significant relationship was found between the leisure satisfaction of physical education teachers and their self-efficacy beliefs.

GİRİŞ

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte insan yaşamındaki ritmin sürekli artması zaman yönetiminin geçmişe göre daha önemli olmasına sebep olmuştur. Zamanı etkin ve verimli kullanan bireyler, gerek kişisel hayatında gerekse iş hayatında daha başarılı olabilmektedir. Zaman yönetimini etkili bir şekilde yapabilmenin bir yolu da serbest zamanı faydalı etkinliklerle değerlendirmektir. Öğretmenlerin boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirmesi kendisine ve çevresine olumlu yönde kazanımlar sağlayarak mesleki performanslarını arttırabilmektedir.

Serbest zaman bireylerin yeme-içme, çalışma, ulaşım için harcadığı zamanların dışında kalan vakitlerde tamamen kendi istekleri doğrultusunda kullandığı zaman dilimidir (Ardahan, 2016). Serbest zaman psikolojik ve fiziksel sağlığı iyileştirmesi, yaşamın monotonluğundan kurtulmayı sağlaması, bireyin toplumsallaşmasına katkısı ve iş hayatına olumlu etkisi yönünden önemlidir (Karaküçük & Gürbüz, 2007). Ayrıca serbest zamanı etkili ve verimli değerlendirme bireye kendini ifade edebilme, yaratıcılığını arttırma, yeni tecrübeler kazanma, sosyalleşme fırsatı sunar (Yaşartürk, 2019). Serbest zaman etkinlikleri ise bireylerin kişisel tercihleri ile başkalarının etkisi altında kalmadan tamamen kendi istekleri doğrultusunda gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerdir (Tezcan, 1993). Serbest zaman etkinlikleri, fiziksel, ruhsal sağlığı geliştirmekle birlikte bireyin sosyalleşmesine, kişisel gelişimine ve üretkenliğine katkı sağlar (Karaküçük, 1999). Bireyler farklı sebeplerden ötürü serbest zaman etkinliklerine katılım gösterse de bu katılımların en mühim amacı bu etkinliklerden zevk almak ve aldığı zevk sonucunda doyuma ulaşmaktır (Çelik, 2011). Bu yüzden serbest zaman etkinliklerini faydalı bir şekilde geçirmek kişinin genel yaşam doyumunu etkilediği gibi serbest zaman doyumuna da pozitif yönde katkı sağlayacaktır.

Serbest zaman doyumunu, kişilerin rekreatif etkinlikler sonucunda kişisel ihtiyaçları karşılanmasıyla elde edilen pozitif duygular olarak ifade edilmektedir (Siegenthaler & O'Dell, 1998). Serbest zaman doyumunu bireyin rekreatif etkinliklerdeki deneyimlerinin, beklentileri karşılanmasıyla elde ettiği olumlu duygular olarak ifade edilebilir. Serbest zaman doyumunun bilinmesi, gerek rekreasyonel etkinliklere katılan kişilerin tatmin olma düzeylerini, gerekse rutinden kurtulma ve yenilenme düzeylerinin yordayıcısı olması açısından önemlidir (Gökçe, 2015). Serbest zaman etkinliklerine katılım

sağlama bireylere öznel doyum elde etmenin yanında temel (bireysel başarı-başarısız durumlar), dolaylı (gözlemlendiği başarı-başarısız durumlar) ve duyuşsal deneyimler yaşama fırsatı sunar. Bu deneyimler de bireyin öz yeterlik inancını belirlemektedir (Cassidy & Eachus, 2002; Özkan vd., 2021).

Öz yeterlik kavramı, Bandura'nın sosyal bilişsel kuramının içinde yer alır ve Bandura (1977) öz-yeterlik inancını, "bireyin olası durumlar ile başa çıkabilmesi için gerekli olan eylemleri ne kadar iyi yapabileceğine ilişkin inancı" şeklinde açıklamaktadır (Akkoyunlu & Kurbanoglu, 2004). Kurt (2012) öz-yeterliğin eğitim alanında en fazla çalışılan konulardan biri olduğunu ve öz-yeterlik inançları farklı olan bireylerin aynı bilgi ve beceriye sahip olsalar bile farklı performans gösterebileceğini ifade etmiştir. Pendergast, Garvis ve Keogh (2011) öğretmen öz-yeterlik algısını, öğretmenlerin eğitim görevlerini gerçekleştirmede kendi becerileri ve kapasitelerine dair inancı şeklinde açıklamaktadır. Öz yeterliliği fazla ve az olan öğretmenler arasında sınıf içindeki öğrenme ortamı oluşturmada, yeni yöntem ve teknikler kullanmada, geç öğrenen öğrencilere dönüt verme gibi durumlarda farklılıklar olduğunu ve bununda öğrencinin motivasyon ve başarısına etki ettiği ortaya çıkmıştır (Yılmaz, Köseoğlu, Gerçek ve Soran, 2004). Öz-yeterliği yüksek öğretmenler eğitim ortamındaki zorlukların (maddi yetersizlikler, eğitim ortamındaki araç-gereç eksiklikleri, öğrenci-veli sorunları, öğrenme ortamındaki fiziki eksiklikler) üstesinden gelme konusunda daha gayretli olabilmektedir. Ayrıca, Bandura (1994) yetenek açısından yüksek öz yeterliliğe sahip bireylerin zor görevlerin üstesinde gelme ve faaliyetlere katılım konusunda istekli olacağını ifade etmiştir.

Buradan hareketle öğretmenlerinin yüksek öz-yeterliğe sahip olması serbest zaman etkinliklerine katılım hususunda daha istekli olmasını sağlayacaktır. Ayrıca öğretmenlerin serbest zaman etkinliklerine katılım sonucunda temel deneyimler elde etmesi yetenek ve becerilerinin farkına varması, yeterlik algısının oluşmasına kaynaklık edebilmektedir. Dolayısıyla öğretmenlerin serbest zaman doyumları ile öz-yeterlik inançları arasında bir ilişki olduğu ve bu ilişkinin karşılıklı olacağı düşünülmektedir. Araştırmanın amacı, beden eğitimi öğretmenlerinin serbest zaman doyumunu ile öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkiyi incelemek ve bazı değişkenlere göre farklılaşma durumlarını belirlemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışmada ilişki model kullanılmıştır. İlişki model değişkenler üzerinde analiz yapılarak elde edilen verileri ilişkilendirme ve birbiri arasındaki ilişki ve farklılıkları inceler (Özdemir, 2010). İlişki tarama, iki ya da daha fazla değişkenin birlikte değişimlerini ortaya koymaya yönelik araştırmalardır (Karasar, 2020; Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demiral 2021).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini 2020-2021 yıllarında Van ilinde çalışan 618 beden eğitimi öğretmeni, çalışma grubunu ise 2020-2021 yılında Van ilinde çalışan basit seçkisiz yöntem ile seçilmiş 337 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Basit seçkisiz örnekleme tekniği, evrendeki bütün birimlere, araştırma grubuna dâhil olması için birbirlerinden bağımsız bir şekilde eşit olarak şans verir (Büyüköztürk vd., 2021).

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, Serbest Zaman Doyum Ölçeği ve Öğretmen Öz-Yeterlik Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeklerin kullanımı için e-posta ile ölçek sahiplerinden, Van Valiliği ve Van Milli Eğitim Müdürlüğünden araştırma için gerekli izinler alınmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Katılımcıların cinsiyet, düzenli egzersiz durumu, görev yılı ve yaş bilgilerine yönelik sorulardan oluşmaktadır.

Serbest Zaman Doyum Ölçeği (SZDÖ): Beard ve Ragheb (1980-Short form) tarafından geliştirilen "Leisure Satisfaction Scale (LSS)" ve Türkçe uyarlaması Gökçe ve Orhan (2011) tarafından yapılan

“Serbest Zaman Doyum Ölçeği (SZDÖ)” kullanılmıştır. Ölçekte “psikolojik (1-4), eğitimsel (5-8), sosyal (9-12), fiziksel (13-16), rahatlama (17-20) ve estetik (21-24)” olmak üzere 6 boyut ve her boyutta 4 madde bulunmaktadır ve 5’li likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır. Türkçeye uyarlaması yapılan serbest zaman doyum ölçeğinin genel iç tutarlık katsayısı “0,90”, psikolojik “0,77”, eğitimsel “0,77”, sosyal “0,76”, rahatlama “0,80”, fiziksel “0,79”, estetik alt faktörün ise “0,79” olarak bulunmuştur. Çalışmamızın ölçme araçlarının güvenilirliği test etmek amacıyla Cronbach Alpha iç tutarlık testi uygulanmıştır. Serbest zaman doyum ölçeğinin psikolojik alt faktörün iç güvenilirlik katsayısı “0,89”, eğitimsel “0,88”, sosyal “0,89”, rahatlama “0,90”, fiziksel “0,90”, estetik “0,91”, ölçeğinin toplamının ise “0,87” olarak hesaplanmıştır.

Öğretmen Öz-Yeterlik Ölçeği (ÖÖYÖ): Öz yeterlik algı kuramı esas alınarak Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001) tarafından geliştirilen ve Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan “Öğretmen Öz yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Öğrenci Katılımı Sağlama” (1, 2, 4, 6, 9, 12, 14 ve 22.), “Öğretim Stratejileri Kullanma” (7, 10, 11, 17, 18, 20, 23 ve 24. Maddeler), “Sınıf Yönetimi” (3, 5, 8, 13, 15, 16, 19 ve 21.) olmak üzere 3 alt boyut ve alt boyutlarda 8 maddenin bulunduğu bir ölçektir. Türkçeye uyarlaması yapılan öğretmen öz-yeterlik ölçeği genel iç tutarlık katsayısı “0,93”, öğrenci katılımını sağlama “0,82”, öğretim stratejisi kullanma “0,86”, sınıf yönetimi alt boyutun ise “0,84” olarak hesaplanmıştır. Çalışmamızda kullanılan ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı öğrenci katılımı sağlama alt boyutunda “0,96”, Öğretim stratejisi kullanma “0,96”, sınıf yönetimi “0,97”, ölçeğin toplamı ise “0,96” ölçülmüştür. Can (2020) güvenilirlik katsayısının genellikle sıfır ile artı bir arasında değiştiğini ve bu değerlerin ne kadar yakın değer alırsa güvenilirliğinin o kadar artacağını ifade etmiştir. Çalışmamızın ölçme araçlarından elde edilen değerlerin de bu aralıkta olduğu görülmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Kişisel bilgi formu ve anketler “Google Form” ile oluşturulup öğretmenlere okul sporları iletişim gruplarından ulaştırılmıştır. Verilerin analizleri SPSS (26.0) programı ile yapılmıştır. Analiz sürecinde kullanılacak testleri belirlemeye yönelik basıklık-çarpıklık değerleri incelenmiş ve veriler normallik varsayımı karşıladığı görülmüştür. Bu doğrultuda analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Analizlerde betimsel istatistik, t-Testi ve pearson korelasyon testleri yapılmıştır. Ölçek maddelerinin güvenilirliğini belirlemeye yönelik Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır. Uygulanan analizlerde anlamlılık değeri $p < 0,05$ ve $p < 0,01$ olarak kabul edilmiştir.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu’ndan (30.12.2020 tarihli / 2020-25 sayılı) etik kurul onayı alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1.

Katılımcıların demografik bilgilerine yönelik betimleyici istatistik tablo

Değişkenler		n	%	\bar{X}	S
Cinsiyet	Kadın	131	38,9		
	Erkek	206	61,1		
Düzenli Egzersiz Durumu	Evet	206	61,1		
	Hayır	131	38,9		
Görev Yılı		337		4,75	4,25
Yaş		337		30,23	5,47

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların %38,9'unun kadın, %61,1'inin erkeklerden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların %61,1'inin düzenli olarak egzersiz yaptığı, %38,9'unun düzenli olarak egzersiz yapmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların görev yılı ortalamalarının 4,75; yaş ortalamalarının ise 30,23 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2.

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre serbest zaman doyum ve öz-yeterlik ölçeğine ilişkin t-Testi tablosu

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	S	sd	t	p																																																																																																																				
Psikolojik	Erkek	206	4,39	,69	335	1,172	,242																																																																																																																				
	Kadın	131	4,05	,79				Eğitimsel	Erkek	206	4,26	,73	335	-,139	,890	Kadın	131	4,28	,70	Sosyal	Erkek	206	4,10	,73	335	-,165	,869	Kadın	131	4,11	,76	Rahatlama	Erkek	206	4,44	,66	335	-,722	,471	Kadın	131	4,49	,63	Fiziksel	Erkek	206	3,88	,91	335	1,411	,159	Kadın	131	3,72	1,01	Estetik	Erkek	206	3,91	,77	335	-2,856	,005*	Kadın	131	4,16	,76	SZDÖ	Erkek	206	4,12	,59	335	-,171	,864	Kadın	131	4,13	,61	Öğrenci Katılımı Sağlama	Erkek	206	4,07	,60	335	-1,465	,144	Kadın	131	4,16	,53	Sınıf Yönetimi	Erkek	206	4,28	,54	335	,691	,490	Kadın	131	4,24	,63	Öğretim Stratejisi Kullanma	Erkek	206	4,15	,63	335	-2,288	,023*	Kadın	131	4,29	,49	ÖÖYÖ	Erkek	206	4,16	,56	335	-1,121	,263
Eğitimsel	Erkek	206	4,26	,73	335	-,139	,890																																																																																																																				
	Kadın	131	4,28	,70				Sosyal	Erkek	206	4,10	,73	335	-,165	,869	Kadın	131	4,11	,76	Rahatlama	Erkek	206	4,44	,66	335	-,722	,471	Kadın	131	4,49	,63	Fiziksel	Erkek	206	3,88	,91	335	1,411	,159	Kadın	131	3,72	1,01	Estetik	Erkek	206	3,91	,77	335	-2,856	,005*	Kadın	131	4,16	,76	SZDÖ	Erkek	206	4,12	,59	335	-,171	,864	Kadın	131	4,13	,61	Öğrenci Katılımı Sağlama	Erkek	206	4,07	,60	335	-1,465	,144	Kadın	131	4,16	,53	Sınıf Yönetimi	Erkek	206	4,28	,54	335	,691	,490	Kadın	131	4,24	,63	Öğretim Stratejisi Kullanma	Erkek	206	4,15	,63	335	-2,288	,023*	Kadın	131	4,29	,49	ÖÖYÖ	Erkek	206	4,16	,56	335	-1,121	,263	Kadın	131	4,23	,52								
Sosyal	Erkek	206	4,10	,73	335	-,165	,869																																																																																																																				
	Kadın	131	4,11	,76				Rahatlama	Erkek	206	4,44	,66	335	-,722	,471	Kadın	131	4,49	,63	Fiziksel	Erkek	206	3,88	,91	335	1,411	,159	Kadın	131	3,72	1,01	Estetik	Erkek	206	3,91	,77	335	-2,856	,005*	Kadın	131	4,16	,76	SZDÖ	Erkek	206	4,12	,59	335	-,171	,864	Kadın	131	4,13	,61	Öğrenci Katılımı Sağlama	Erkek	206	4,07	,60	335	-1,465	,144	Kadın	131	4,16	,53	Sınıf Yönetimi	Erkek	206	4,28	,54	335	,691	,490	Kadın	131	4,24	,63	Öğretim Stratejisi Kullanma	Erkek	206	4,15	,63	335	-2,288	,023*	Kadın	131	4,29	,49	ÖÖYÖ	Erkek	206	4,16	,56	335	-1,121	,263	Kadın	131	4,23	,52																				
Rahatlama	Erkek	206	4,44	,66	335	-,722	,471																																																																																																																				
	Kadın	131	4,49	,63				Fiziksel	Erkek	206	3,88	,91	335	1,411	,159	Kadın	131	3,72	1,01	Estetik	Erkek	206	3,91	,77	335	-2,856	,005*	Kadın	131	4,16	,76	SZDÖ	Erkek	206	4,12	,59	335	-,171	,864	Kadın	131	4,13	,61	Öğrenci Katılımı Sağlama	Erkek	206	4,07	,60	335	-1,465	,144	Kadın	131	4,16	,53	Sınıf Yönetimi	Erkek	206	4,28	,54	335	,691	,490	Kadın	131	4,24	,63	Öğretim Stratejisi Kullanma	Erkek	206	4,15	,63	335	-2,288	,023*	Kadın	131	4,29	,49	ÖÖYÖ	Erkek	206	4,16	,56	335	-1,121	,263	Kadın	131	4,23	,52																																
Fiziksel	Erkek	206	3,88	,91	335	1,411	,159																																																																																																																				
	Kadın	131	3,72	1,01				Estetik	Erkek	206	3,91	,77	335	-2,856	,005*	Kadın	131	4,16	,76	SZDÖ	Erkek	206	4,12	,59	335	-,171	,864	Kadın	131	4,13	,61	Öğrenci Katılımı Sağlama	Erkek	206	4,07	,60	335	-1,465	,144	Kadın	131	4,16	,53	Sınıf Yönetimi	Erkek	206	4,28	,54	335	,691	,490	Kadın	131	4,24	,63	Öğretim Stratejisi Kullanma	Erkek	206	4,15	,63	335	-2,288	,023*	Kadın	131	4,29	,49	ÖÖYÖ	Erkek	206	4,16	,56	335	-1,121	,263	Kadın	131	4,23	,52																																												
Estetik	Erkek	206	3,91	,77	335	-2,856	,005*																																																																																																																				
	Kadın	131	4,16	,76				SZDÖ	Erkek	206	4,12	,59	335	-,171	,864	Kadın	131	4,13	,61	Öğrenci Katılımı Sağlama	Erkek	206	4,07	,60	335	-1,465	,144	Kadın	131	4,16	,53	Sınıf Yönetimi	Erkek	206	4,28	,54	335	,691	,490	Kadın	131	4,24	,63	Öğretim Stratejisi Kullanma	Erkek	206	4,15	,63	335	-2,288	,023*	Kadın	131	4,29	,49	ÖÖYÖ	Erkek	206	4,16	,56	335	-1,121	,263	Kadın	131	4,23	,52																																																								
SZDÖ	Erkek	206	4,12	,59	335	-,171	,864																																																																																																																				
	Kadın	131	4,13	,61				Öğrenci Katılımı Sağlama	Erkek	206	4,07	,60	335	-1,465	,144	Kadın	131	4,16	,53	Sınıf Yönetimi	Erkek	206	4,28	,54	335	,691	,490	Kadın	131	4,24	,63	Öğretim Stratejisi Kullanma	Erkek	206	4,15	,63	335	-2,288	,023*	Kadın	131	4,29	,49	ÖÖYÖ	Erkek	206	4,16	,56	335	-1,121	,263	Kadın	131	4,23	,52																																																																				
Öğrenci Katılımı Sağlama	Erkek	206	4,07	,60	335	-1,465	,144																																																																																																																				
	Kadın	131	4,16	,53				Sınıf Yönetimi	Erkek	206	4,28	,54	335	,691	,490	Kadın	131	4,24	,63	Öğretim Stratejisi Kullanma	Erkek	206	4,15	,63	335	-2,288	,023*	Kadın	131	4,29	,49	ÖÖYÖ	Erkek	206	4,16	,56	335	-1,121	,263	Kadın	131	4,23	,52																																																																																
Sınıf Yönetimi	Erkek	206	4,28	,54	335	,691	,490																																																																																																																				
	Kadın	131	4,24	,63				Öğretim Stratejisi Kullanma	Erkek	206	4,15	,63	335	-2,288	,023*	Kadın	131	4,29	,49	ÖÖYÖ	Erkek	206	4,16	,56	335	-1,121	,263	Kadın	131	4,23	,52																																																																																												
Öğretim Stratejisi Kullanma	Erkek	206	4,15	,63	335	-2,288	,023*																																																																																																																				
	Kadın	131	4,29	,49				ÖÖYÖ	Erkek	206	4,16	,56	335	-1,121	,263	Kadın	131	4,23	,52																																																																																																								
ÖÖYÖ	Erkek	206	4,16	,56	335	-1,121	,263																																																																																																																				
	Kadın	131	4,23	,52																																																																																																																							

*p<0,05

Tablo 2'de katılımcıların cinsiyet değişkenine göre SZDÖ ve ÖÖYÖ puan ortalamaları arasındaki farklılaşmayı belirlemeye yönelik yapılan t-Testi sonuçları incelendiğinde; SZDÖ'nün "estetik" alt boyutunda [t(335)= -2,856, p<0,05] ve ÖÖYÖ'nün "öğretim stratejisi kullanma" alt boyutunda [t(335)= -2,288, p<0,05] anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Anlamlı farklılığın bulunduğu "estetik" alt boyutta ve "öğretim stratejisi kullanma" alt boyutunda kadın katılımcıların puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3.

Katılımcıların düzenli egzersiz durum değişkenine göre serbest zaman doyum ve öz-yeterlik ölçeğine ilişkin t-Testi tablosu

Alt Boyutlar	Egzersiz Durumu	n	\bar{X}	S	sd	t	p																																																								
Psikolojik	Evet	206	4,33	,62	335	5,984	,000*																																																								
	Hayır	131	3,77	,77				Eğitimsel	Evet	206	4,46	,57	335	6,157	,000*	Hayır	131	3,96	,81	Sosyal	Evet	206	4,29	,60	335	5,642	,000*	Hayır	131	3,81	,84	Rahatlama	Evet	206	4,59	,51	335	4,549	,000*	Hayır	131	4,24	,78	Fiziksel	Evet	206	4,19	,71	335	9,383	,000*	Hayır	131	3,24	1,01	Estetik	Evet	206	4,12	,72	335	3,541	,000*
Eğitimsel	Evet	206	4,46	,57	335	6,157	,000*																																																								
	Hayır	131	3,96	,81				Sosyal	Evet	206	4,29	,60	335	5,642	,000*	Hayır	131	3,81	,84	Rahatlama	Evet	206	4,59	,51	335	4,549	,000*	Hayır	131	4,24	,78	Fiziksel	Evet	206	4,19	,71	335	9,383	,000*	Hayır	131	3,24	1,01	Estetik	Evet	206	4,12	,72	335	3,541	,000*	Hayır	131	3,81	,82								
Sosyal	Evet	206	4,29	,60	335	5,642	,000*																																																								
	Hayır	131	3,81	,84				Rahatlama	Evet	206	4,59	,51	335	4,549	,000*	Hayır	131	4,24	,78	Fiziksel	Evet	206	4,19	,71	335	9,383	,000*	Hayır	131	3,24	1,01	Estetik	Evet	206	4,12	,72	335	3,541	,000*	Hayır	131	3,81	,82																				
Rahatlama	Evet	206	4,59	,51	335	4,549	,000*																																																								
	Hayır	131	4,24	,78				Fiziksel	Evet	206	4,19	,71	335	9,383	,000*	Hayır	131	3,24	1,01	Estetik	Evet	206	4,12	,72	335	3,541	,000*	Hayır	131	3,81	,82																																
Fiziksel	Evet	206	4,19	,71	335	9,383	,000*																																																								
	Hayır	131	3,24	1,01				Estetik	Evet	206	4,12	,72	335	3,541	,000*	Hayır	131	3,81	,82																																												
Estetik	Evet	206	4,12	,72	335	3,541	,000*																																																								
	Hayır	131	3,81	,82																																																											

SZDÖ	Evet	206	4,33	,46	335	8,099	,000*
	Hayır	131	3,80	,64			
Öğrenci Katılımı Sağlama	Evet	206	4,21	,51	335	4,211	,000*
	Hayır	131	3,93	,63			
Sınıf Yönetimi	Evet	206	4,35	,51	335	3,266	,001*
	Hayır	131	4,13	,64			
Öğretim Stratejisi Kullanma	Evet	206	4,31	,51	335	3,953	,000*
	Hayır	131	4,04	,64			
ÖÖYÖ	Evet	206	4,29	,48	335	4,069	,000*
	Hayır	131	4,03	,59			

*p<0,05

Tablo 3’de katılımcıların düzenli egzersiz yapma durumu değişkenine göre SZDÖ ile ÖÖYÖ toplam puan ortalamalarında ve alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Bu farklılık düzenli egzersiz yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin lehinedir. Diğer bir ifadeyle düzenli egzersiz yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman doyum düzeyleri ile öz-yeterlik inançlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.

Katılımcıların görev yılı değişkenine yönelik serbest zaman doyum ölçeğine ilişkin korelasyon tablosu

	Psikolojik	Eğitimsel	Sosyal	Rahatlama	Fiziksel	Estetik	SZDÖ
Görev r	,014	-,050	,001	,050	,014	-,025	,005
Yılı p	,801	,361	,992	,359	,804	,648	,932

Tablo 4’de katılımcıların görev yılı değişkeni ile serbest zaman doyumunu arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılan korelasyon analizi sonuçları yer almaktadır. Analiz sonucunda katılımcıların görev yılı değişkeni ile serbest zaman doyumunu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir (p>0,05).

Tablo 5.

Katılımcıların görev yılı değişkenine yönelik öz-yeterlik ölçeğine ilişkin korelasyon tablosu

	Öğrenci Katılımı Sağlama	Sınıf Yönetimi	Öğretim Stratejisi Kullanma	ÖÖYÖ
Görev r	-,016	,048	,015	,014
Yılı p	,771	,382	,780	,805

Tablo 5’de katılımcıların görev yılı değişkeni ile ÖÖYÖ arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda katılımcıların görev yılı değişkeni ile mesleki öz-yeterlik inançları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir (p>0,05).

Tablo 6.

Katılımcıların yaş değişkenine yönelik serbest zaman doyum ölçeğine ilişkin korelasyon tablosu

	Psikolojik	Eğitimsel	Sosyal	Rahatlama	Fiziksel	Estetik	SZDÖ
Yaş r	,060	-,002	,041	,067	,023	-,047	,034
p	,270	,971	,459	,219	,671	,392	,531

Tablo 6’da katılımcıların yaş değişkeni ile serbest zaman doyum ölçeği arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda yaş ile serbest zaman doyum ölçeği alt boyutları ve toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir (p>0,05).

Tablo 7.

Katılımcıların yaş değişkenine yönelik öz-yeterlik ölçeğine ilişkin korelasyon tablosu

		Öğrenci Katılımı Sağlama	Sınıf Yönetimi	Öğretim Stratejisi Kullanma	ÖÖYÖ
Yaş	r	-,016	,048	,015	,014
	p	,771	,382	,780	,805

Tablo 7’de katılımcıların yaş değişkeni ile öz-yeterlik inançları arasındaki ilişki belirlemek için yapılan korelasyon analizi sonuçları yer almaktadır. Analiz sonucunda katılımcıların yaş değişkeni ile öğretmen öz yeterlik ölçeği alt boyutları ve toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($r=-0,016$; $0,048$; $0,015$; $0,014$, $p>0,05$).

Tablo 8.

Katılımcıların serbest zaman doyum ölçeği ile öz-yeterlik ölçeği arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon testi sonuçları

Alt Boyutlar		Psikolojik	Eğitimsel	Sosyal	Rahatlama	Fiziksel	Estetik	SZDÖ
Öğrenci Katılımı Sağlama	r	,423**	,408**	,415**	,440**	,452**	,451**	,556**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
Sınıf Yönetimi	r	,437**	,439**	,422**	,476**	,396**	,367**	,537**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
Öğretim Stratejisi Kullanma	r	,432**	,411**	,406**	,478**	,480**	,419**	,563**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
ÖÖYÖ	r	,457**	,445**	,442**	,494**	,470**	,443**	,587**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000

** $p<0,05$

Tablo 8’de korelasyon testi sonuçları incelendiğinde, ölçeklerin puan ortalamaları arasında orta düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=.587$, $p<0,05$). Diğer bir ifadeyle beden eğitimi öğretmenlerinin serbest zaman doyumunu ile mesleki öz-yeterlik inançları arasında karşılıklı bir ilişki vardır.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde, verilerin analiziyle elde edilen bulgular tartışılmış ve alandaki diğer çalışma bulguları ile karşılaştırılarak desteklenmeye çalışılmıştır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet durumuna yönelik SZDÖ arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı bulunmuştur. Fakat “estetik” alt boyutunda kadın katılımcıların lehine anlamlı farklılık bulunmuştur (Tablo 2). Benzer şekilde Köksal (2019) yaptığı çalışmada, beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre SZDÖ toplam puanları arasında anlamlı farklılığın olmadığını tespit etmiştir. Diğer bir ifadeyle kadınların serbest zaman etkinliklerine katılım sonucu elde ettikleri estetik doyum erkek katılımcılardan daha fazladır. Yaşartürk ve Aydın (2020) yaptığı çalışmada psikolojik boyutta kadınların lehine anlamlı farklılık tespit ederken diğer alt boyutlarda ve serbest zaman doyum toplam puan ortalamalarında anlamlı farklılık bulmamıştır. Kuo ve Ho (2021) üniversite öğrencilerinin serbest zaman doyumlarının öğrenme performanslarına etkisini incelediği çalışmasında cinsiyetin, serbest zaman doyumunu üzerinde anlamlı etkisinin olmadığını bulmuştur. Pacleb ve Collins (2014), Yaşartürk vd., (2018) ve Cengiz ve Yaşartürk (2020) cinsiyet değişkenini üniversite öğrencilerinin serbest zaman doyum düzeylerini anlamlı olarak etkilemediğini tespit etmiştir. Öztaş (2018) yaptığı çalışmada, katılımcıların serbest zaman doyumlarının cinsiyet açısından farklılaşp farklılaşmadığını incelemiş ve SZDÖ alt boyutlarında anlamlı farklılık ortaya koymuştur. Bu farklılık rahatlama ve psikolojik alt boyutlarında ortaya çıkmıştır. Kadın katılımcılar serbest zaman faaliyetlerine katılım sonucunda erkeklere göre daha fazla doyumuna ulaştığı söylenebilir.

Çalışmamızda katılımcıların cinsiyet değişkenine göre ÖÖYÖ toplam puanlarında anlamlı farklılık bulunmazken ÖÖYÖ “öğretim stratejisi kullanma” alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmuştur

(Tablo 2). Karademir (2013) yaptığı çalışmada, cinsiyet değişkenine yönelik ÖÖYÖ toplamında anlamlı farklılaşma bulmazken “sınıf yönetimi” alt faktöründe istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulmuştur. Yenice (2012) ise yaptığı çalışmada, katılımcıların cinsiyet değişkenine yönelik ÖÖYÖ alt faktör ortalamalarının farklı olduğunu fakat bu farklılığın anlamlı olmadığını bulmuştur. Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2007) cinsiyetin, öğretmenlerin öz-yeterliğini anlamlı olarak etkilemediğini tespit etmiştir. Schiefele ve Schaffner (2015) kadın öğretmenlerin öz-yeterliği erkek öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu bulmuştur. Kafkas, Açak, Çoban ve Karademir (2010) ise öğretmenler ile ilgili araştırmasında, katılımcıların cinsiyet durumuna göre hem ölçeğin alt faktörlerinde hem de genel öz-yeterlik düzeylerinde erkeklerin lehine anlamlı farklılık bulmuştur ($p<0,05$). Sonuçları toplumun erkeklere ve kadınlara olan bakış açısına bağlamıştır. Denizoğlu (2008), Kaçar ve Beycioğlu (2017), Saracaloğlu, Certel, Varol ve Bahadır (2012) katılımcıların cinsiyet değişkenine göre öz-yeterlik inançlarının anlamlı olarak farklılaşmadığını tespit etmiştir. Denizoğlu (2008) bu durumun nedenini iş hayatında ve günlük yaşamda kadın ve erkek arasındaki eşitsizlikten doğan farkın eskiye göre zamanla kapanıyor olmasına bağlamıştır. Diğer bir deyişle günümüzde kadın ve erkek rollerinin geçmişe göre daha geçişken olması ve öğretmenlik mesleğinin diğer mesleklere göre daha az fiziksel performans gerektirmesi, cinsiyetin öğretmenlerin mesleki öz yeterliklerini anlamlı olarak etkilememesinin nedeni olarak açıklanabilir.

Katılımcıların düzenli egzersiz yapma durumlarına göre SZDÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında düzenli egzersiz yapanların lehine anlamlı farklılık bulunmuştur (Tablo 3). Diğer bir deyişle düzenli egzersiz yapan katılımcıların serbest zaman faaliyetlerine katılım sonucu elde ettikleri doyum düzeyi daha yüksektir. Benzer şekilde Gökçe (2008), Yazgeç (2019) yapmış olduğu çalışmada, düzenli egzersiz yapma durumu değişkenine göre katılımcıların serbest zaman doyum düzeylerinin anlamlı olarak farklılaştığı tespit etmiştir. Ayrıca düzenli egzersiz yapan katılımcıların, düzensiz ve hiç yapmayanlara göre ortalama puanlarının da daha yüksek olduğunu açıklamıştır. Kim ve Seong (2020) yapmış olduğu çalışmasında, katılımcıların spora katılma motivasyon düzeylerinin serbest zaman doyumlarını etkilediğini söylemiştir. Serbest zaman etkinlikleri içerisinde spor öncelikli olarak yer tutmaktadır (Yaşartürk, 2013; Kul vd., 2015). Dolayısıyla egzersiz yapan katılımcıların serbest zaman doyumlarının daha yüksek çıkması beklenmektedir. Nitekim çalışmamızdaki sonuçlarda bu yöndedir. Katılımcıların düzenli egzersiz yapma durum değişkenine göre ÖÖYÖ ve alt faktörlerinde düzenli egzersiz yapanların lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir (Tablo 3). Reigal, Videra ve Gil (2014) ergenlerin öz-yeterlik ve yaşam doyumlarını incelediği çalışmasında, fiziksel aktivite yapan katılımcıların yapmayanlara göre öz-yeterliğini ve yaşam doyumlarını anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Seçkin ve Başbay (2013) düzenli egzersiz yapma durumu değişkenine göre öğretim stratejisi kullanma alt boyutunda anlamlı farklılık tespit etmiştir. Ayrıca tüm alt boyutlarda düzenli egzersiz yapan katılımcıların puan ortalamalarının daha yüksek olduğunu söylemiştir. Beden eğitimi ve spor dersinin uygulama gerektiren bir ders olması ve öğretim yöntemi olarak gösterip yaptırma tekniğinin ağırlıklı olarak kullanılması, beden eğitimi öğretmenlerinin uygulama noktasında deneyim sahibi olmasını gerekli kılmaktadır. Dolayısıyla beden eğitimi öğretmenlerinin düzenli egzersiz ile bu deneyimi kazanması mesleki öz-yeterlik inançlarını yükseltmiş olabilir.

Katılımcıların görev yılı değişkeni ile SZDÖ ve ÖÖYÖ arasındaki ilişkinin istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur (Tablo 4-5). Öztaş (2018) katılımcıların görev yılı değişkenine göre serbest zaman doyum düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığını incelemiş ve yapılan analiz sonucunda SZDÖ alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediğini belirtmiştir. Üstüner, Demirtaş, Cömert ve Özer (2009) katılımcıların görev yılı değişkenine yönelik ÖÖYÖ arasında anlamlı farklılık bulunmadığını tespit etmiştir. Fakat görev süresi 21 ve üzeri olan öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre mesleki öz-yeterlik puan ortalamalarının daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Saracaloğlu vd., (2012) Kayseri’de çalışan öğretmenlerinin görev yılı değişkenine göre öz-yeterlik inançları arasındaki puan ortalamaları farkını belirlemek için yaptığı analizde, değişkenlerin anlamlı farklılık göstermediğini tespit etmiştir ($p>0,05$). Benzer şekilde Dinçer, Saracaloğlu, Aldan Karademir ve Dedebalı (2017) ile Özçete (2018) öğretmenlerin görev yılı değişkenine yönelik ÖÖYÖ arasında anlamlı bir farklılık tespit etmediğini belirtmiştir. Çalışmamızdan elde edilen sonuçlar literatürdeki diğer çalışmalar ile örtüşmektedir. Katılımcıların görev yıllarındaki farklılıklar serbest zaman doyum düzeylerini ve mesleki öz-yeterlik inançlarını anlamlı olarak etkilemediğini söyleyebiliriz. Pendergast vd., (2011) araştırmaların lisans eğitimi sırasında öğretmenlerin öz-yeterlik algılarının artma eğiliminde olduğunu ve mezuniyet sonrası görevin ilk yıllarından sonra ise azaldığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin artan

görev süresiyle birlikte tecrübelerinin artması öz-yeterlik inançlarını etkileyeceği düşünülse de öğretmenlerin lisans eğitimini bitirip ardından KPSS ve mülakat puanları sonrasında göreve başlaması mesleğe yönelik öz-yeterlik inancı noktasında kendilerini yeterli hissetmesine sebep olmuş olabilir. Yaş değişkeni ile SZDÖ ve ÖÖYÖ arasındaki ilişkinin anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur (Tablo 6-7). Diğer bir deyişle öğretmenlerin yaşının artması veya azalması serbest zaman doyum düzeylerini anlamlı olarak etkilemediğini söylenebilir. Li vd., (2020) yaptığı çalışmada, yaşlı insanların serbest zaman doyumunu ve katılımı konusunda gençlere göre anlamlı olarak daha yüksek puanlar aldığını tespit etmiştir. Matte, Fachinelli, Toni, Milan ve Olea (2021) bu durumu gençlerin iş ve eğitimle ilgilenmesi sonucu serbest zaman katılımının azalmasına bağlamıştır. Yaşartürk ve Bilgin (2018), Köksal (2019), Murat (2019) ve Erdemli ve Yaşartürk (2020) yaptıkları araştırmada katılımcıların yaş değişkeni göre serbest zaman doyum düzeyleri arasında anlamlı olarak farklılaşmadığını tespit etmiştir. Benzer şekilde Çakır (2017) katılımcıların yaş değişkeninin SZDÖ ve alt boyutlarında etkisinin anlamlı farklılık olmadığını bulmuştur. Bu durumun sebebi Serbest zaman etkinliklerinin her yaş grubuna uygun olması ve etkinliklerde yapılan sportif faaliyetlerin zorlayıcı olmaması yaşın serbest zaman doyumunu üzerinde anlamlı etkisinin olmamasının sebebi olarak açıklanabilir. Aksine Öztaş (2018) katılımcıların yaş durumuna yönelik SZDÖ'nün estetik alt faktöründe anlamlı farklılık gösterdiğini belirtmiştir. Araştırmamızın sonucu ile örtüşen şekilde Altuntaş, Kul ve Karataş (2016), Ayra ve Kösterelioğlu (2016) katılımcıların yaş değişkeni ile ÖÖYÖ arasındaki ilişkinin anlamlı düzeyde olmadığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin yaşla birlikte deneyimlerinin artması yaşa bağlı olarak mesleki öz yeterlik duygusunu etkileyeceği düşünülebilir. Fakat genç öğretmenlerin deneyim-tecrübe eksikliğini, alanla ilgili güncel bilgilere hâkim olma ve idealistlik yönüyle kapatıyor olabilir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin serbest zaman doyumunu ile öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkinin belirlenmesi için korelasyon analizi yapılmıştır (Tablo 8). Analiz sonucunda SZDÖ ile ÖÖYÖ toplam puanları ve alt faktörleri arasında orta düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı düzeyde ilişki bulunmuştur. Öğretmenlerin serbest zaman doyum düzeyleri arttıkça paralel olarak öz-yeterlik inançları da artacaktır.

Beden eğitimi öğretmeni adaylarına okul deneyiminin artmasını sağlayacak derslerin birinci sınıftan itibaren verilmesi mesleki öz-yeterlik inançlarını geliştirebilir. Öğretmenlerin düzenli egzersiz yapması öz-yeterlik düzeylerini ve serbest zaman doyumunu arttırdığı için öğretmenlere spor yapma alışkanlığının kazandırılması önerilir. Ayrıca öğretmenlerin serbest zaman faaliyetlerini verimli bir şekilde değerlendirilmesi serbest zaman doyum düzeyini, iş, aile ve sosyal yaşam performansını olumlu yönde etkileyeceği için rekreasyon merkezlerinin sayısı artırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu, B. & Kurbanoglu, S. (2004). Öğretmenlerin bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik inancı üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(24), 1-10.
- Altuntaş, E., Kul, M. & Karataş, İ. (2016). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz-yeterlikleri arasındaki ilişki. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırma Dergisi*, 2(2), 196-215.
- Ardahan, F. (2016). *Her yönüyle rekreasyon*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ayra, M. & Kösterelioğlu, M. (2016). Öğretmenlerin mesleki öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 7(17), 81-102. <https://doi.org/10.17823/gusb.313>
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191>
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In V. S. Ramachandran (Ed.), *Encyclopedia of human behavior* (71-81). New York: Academic Press.
- Beard, J. G. & Ragheb, M.G. (1980). Measuring leisure satisfaction. *Journal of Leisure Research*, 12(1), 20-33. <https://doi.org/10.1080/00222216.1980.11969416>
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demiral, F. (2021). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (31. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Çakır, V. (2017). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman doyum düzeyleri ile serbest zaman yönetimleri arasındaki ilişki. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 17-27.
- Can, A. (2020). *Spss ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cengiz, R. & Yaşartürk, F. (2020). Fitness katılımcılarının spor salonlarındaki hizmet kalitesi ve serbest zaman doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 48-62.
- Çapa, Y., Çakıroğlu, J. & Sarıkaya, H. (2005). The development and validation of a Turkish version of teachers' sense of efficacy scale. *Eğitim ve Bilim*, 30(137), 74-81.
- Cassidy, S. & Eachus, P. (2002) Developing the computer self-efficacy (cuse) scale: Investigating the relationship. between CSE, gender and experience with computers. *Journal of Educational Computing Research*, 26(2), 133-153. <https://doi.org/10.2190/JGJR-0KVL-HRF7-GCNV>
- Çelik, G. (2011). *Kamu kuruluşlarında çalışan engelli bireylerin serbest zaman engellerinin ve tatmin düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Denizoğlu, P. (2008). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının fen bilgisi öğretimi öz-yeterlik inanç düzeyleri, öğrenme stilleri ve fen bilgisi öğretimine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Dinçer, B., Saracaloğlu, A., Aldan Karademir, Ç. & Dedeçalı, N. (2017). Öğretmenlerin öğretme stilleri, öz-yeterlik ve iş doyumlarının belirlenmesi. *Education Science*, 12(1), 58-85. <https://doi.org/10.12739/NWSA.2017.12.1.1C0669>
- Erdemli, E. & Yaşartürk, F. (2020). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin serbest zaman doyum düzeyi ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(3), 1871-1882. <https://doi.org/10.33206/mjss.605808>
- Gökçe, H. (2008). *Serbest zaman doyumunun yaşam doyumunu ve sosyo-demografik değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gökçe, H. (2015). *Rekreasyonel etkinliklerin üniversiteye giriş sınavına hazırlanan bireylerin öz-yeterlik, sınav kaygısı ve serbest zaman doyum düzeyleri üzerine etkisi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gökçe, H. & Orhan, K. (2011). Serbest zaman doyum ölçeğinin türkçe geçerlilik güvenirlik çalışması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 22(4), 139-145.
- Kaçar, T. & Beycioğlu, K. (2017). İlköğretim öğretmenlerinin öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *İlköğretim Online*, 16(4), 1753-1767. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.342988>
- Kafkas, M., Açak, M., Çoban, B. & Karademir, T. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının öz-yeterlik algıları ile mesleki kaygıları arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 93-111.
- Karademir, Ç. A. (2013). *Öğretmen adaylarının sorgulama ve eleştirel düşünme becerilerinin öğretmen öz-yeterlik düzeyine etkisi*. Doktora Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon boş zaman değerlendirme*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Karaküçük, S. ve Gürbüz, B. (2007). *Rekreasyon ve kent(li)leşme*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kim, H. R. & Seong, M. J. (2020). The Relationship between participation motivation, fun factor, leisure satisfaction and continued exercise of elderly sports. *Journal of the Korean Applied Science and Technology*, 37(4), 807-819. <https://doi.org/10.12925/jkocs.2020.37.4.807>
- Köksal, G. (2019). *Serbest zaman doyumunu ve yaşam tatmini ilişkisi (Beden eğitimi öğretmenleri örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kul, M., Çatıkkaş, F., Türkmen, M. & Akyüz, H. (2015). The role of sports in recreational activities. *TOJRAS*, 4(1), 40-47. <https://doi.org/10.14486/IntJSCS532>

- Kuo, Y. K., Wang, J. H., Kuo, T. H. & Ho, L. A. (2021). Leisure satisfaction influences learning performance among community college students. *SAGE Open*, 11(4), 1-11. <https://doi.org/10.1177/21582440211067238>
- Kurt, T. (2012). Öğretmenlerin öz yeterlik ve kolektif ve kolektif yeterlik algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 195-227.
- Li, Z., Ge, Y., Su, Z. & Huang, X. (2020). Audience leisure involvement, satisfaction and behavior intention at the Macau Science Center. *The Electronic Library*, 38(2), 383-401. <https://doi.org/10.1108/el-07-2019-0176>
- Matte, J., Fachinelli, A. C., Toni, D. D., Milan, G. S. & Olea, P. M. (2021). Relationship between leisure involvement, voluntary simplicity, leisure satisfaction, and experiential consumption. *Leisure Sciences*, 1-20. <https://doi.org/10.1080/01490400.2021.2001703>
- Murat, M. (2019). *Gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüklerinde görev yapan antrenörlerin serbest zaman tatmin düzeylerinin incelenmesi (Güneydoğu Anadolu Bölgesi)*. Yüksek Lisans Tezi, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.
- Özçete, G. (2018). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleklerine ilişkin öz-yeterlik düzeylerinin incelenmesi ve öğretmenlerin iş doyum analizi (Niğde İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Özkan, A., Yaşartürk, F. & Elçi, G. (2021). The relationship between leisure satisfaction, physical activity level and healthy life-style behaviors of sport science students during the COVID-19 pandemic. *Physical Education of Students*, 25(5), 257-264. <https://doi.org/10.15561/20755279.2021.0501>
- Öztaş, İ. (2018). *Farklı kurumlarda çalışan memurların serbest zaman doyum ve mutluluk düzeylerinin belirlenmesi (Kırıkkale Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Pacleb, S. V. & Collins, J. R. (2014). The Relationship of acculturation stress and leisure satisfaction of hispanic college students. *American International Journal of Contemporary Research*, 4(4), 7-15.
- Pendergast, D., Garvis, S. & Keogh, J. (2011). Pre-service student-teacher self-efficacy beliefs: an insight into the making of teacher. *Australian Journal of Teacher Education*. 36(12), 46-57. <https://doi.org/10.14221/ajte.2011v36n12.6>
- Saracaloğlu, A. S., Certel, Z., Varol, R. & Bahadır, Z. (2012). Beden eğitimi öğretmenlerinin öz-yeterlik inançları ve denetim odaklarının incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 54-65.
- Reigal, R. E., Videra, A. & Gil, J. (2014). Physical exercise, general self-efficacy and life satisfaction in adolescence. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y del Deporte*, 14(55), 561-576.
- Schiefele, U. & Schaffner, E. (2015). Teacher interests, mastery goals, and self-efficacy as predictors of instructional practices and student motivation. *Contemporary Educational Psychology*, 42, 159-171. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2015.06.005>
- Seçkin, A. & Başbay, M. (2013). Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz-yeterlik inançlarının incelenmesi. *Journal of Turkish Studies*, 8(8), 148-161. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.5305>
- Siegenthaler, K. L., & O'Dell, I. (1998). Meeting the leisure needs of families. *Journal of Parks and Recreation*, 33(12), 38-43.
- Tezcan, M. (1993). *Boş zamanlar sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayını.
- Tschannen-Moran, M. & Woolfolk-Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 783-805. [https://doi.org/10.1016/S0742-051X\(01\)00036-1](https://doi.org/10.1016/S0742-051X(01)00036-1)

- Tschannen-Moran, M. & Woolfolk Hoy, A. (2007). The differential antecedents of self- efficacy beliefs of novice and experienced teachers. *Teaching and Teacher Education*, 23(6), 944-956. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2006.05.003>
- Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. & Özer, N. (2009). Ortaöğretim öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(17), 1-16.
- Yaşartürk, F. (2013). *Lise ve üniversite öğrencilerinin rekreatif eğilimlerinin belirlenmesi (Bartın ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Yaşartürk, F. & Bilgin, B. (2018). Üniversitede öğrenim gören hentbolcuların serbest zaman tatmin ve yaşam doyumu düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi (UGEAD)*, 4(2), 50-60.
- Yaşartürk, F., Akyüz, H., Karataş, I. & Türkmen, M. (2018). The relationship between free time satisfaction and stress levels of elite-level student-wrestlers. *MDPI-Education Sciences*, 8(3), 133-143. <https://doi.org/10.3390/educsci8030133>
- Yaşartürk, F. (2019). Analysis of the relationship between the academic self-efficacy and leisure satisfaction levels of university students. *Journal of Education and Training Studies*, 7(3), 106-115. <https://doi.org/10.11114/jets.v7i3.3988>
- Yaşartürk, F. & Aydın, O. (2020). Üniversitede öğrenim gören elit düzey bocce sporcularının rekreasyon faaliyetlerine yönelik tatmin ve benlik algısı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 449-461. <https://doi.org/10.33206/mjss.541627>
- Yazgeç, G. (2019). *Doğa ve macera rekreasyonu etkinliklerine katılan bireylerin serbest zaman doyumunu ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi (Fethiye Destinasyonu Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Yenice, N. (2012). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 11(39), 36-58.
- Yılmaz, M., Köseoğlu, P., Gerçek, C. & Soran, H. (2004). Yabancı dilde hazırlanan bir öğretmen özyeterlik ölçeğinin türkçeye uyarlaması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 27(27), 260-267.